

АНКЕТА Допитване до читателите на "Зари"

Драги читатели,

С цел оптимизиране работата на редакционния екип и по-пълно удовлетворяване на вашите интереси, бихме искали да отговорите на следните въпроси:

1. До колко сп. "Зари" и брайловите издания на ССБ отговарят на вашите потребности като тематика?
2. Имате ли предложения за нови специализирани издания?
3. Кои теми бихте желали да бъдат по-широко застъпени в сп. "Зари"?
4. Имате ли предложения за нови рубрики?

Екипът на сп. "Зари" любезно Ви моли, да изпратите отговорите и предложенията в писмен вид на адреса на редакцията, за да ги вземем под внимание. **ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Бабин ден в Добрич**

На 21 януари, по стар стил, бабите акушерки празнуват Бабин ден. Този ден се отличава с пъстра и богата обредност. Сутринта на празника бабите обхождат всички домове, в които са бабували. Те носят червена вълна, мед и просо. После изкъпват децата и намазват челата им с мед за здраве. Младата майка полива на бабата да си измие ръцете. Дарява я със сапун, кърпа и я закичва с цвете. На обяд жените се събират при бабата, която им е помагала при раждане. Всяка от тях носи хляб, баница, печена кокошка и вино. Празникът завършва с къпане на бабата. Играят се хора и се пеят песни. На празника не се допускат мъже.

И тази година сляпоглухите и слепите жени от Териториална първична организация на слепите в града се събрахме в уютно заведение. По традиция си избрахме баба, като тази година това беше Паунка Пеева. Както е по ритуал си направихме кукли, вместо бебета. Облякохме се като млади булки в носии и омесихме погачи. Бабата получи като подарък сапун и хавлия. Тя от своя страна окичи всички присъстващи жени със стръкче цвете с пожелание за здраве и благополучие. Всички вкусиха от топлата погача на бабата.

Председателката на сляпоглухите поздрави присъстващите жени с пожеланието: "Колкото пръски вода паднат на земята, толкова бебета да се народят!". Тържеството продължи с много танци, песни, закачки. Слънчевият януарски ден се изтърколи бързо и неусетно.

Калинка КОВАЧЕВА

От нищо нещо

Това е точното определение за дейността на Формация "Настроение" – гр. Пловдив през 2006 година. Формацията е създадена на 10 май 2005 г. До края на същата година тя взе участие в пет национални и един международен фестивали. Осъществи турне с подходяща програма в Република Македония и в Република Албания, където се представи с голям успех. Взе участие в директни предавания на радио Пловдив и телевизия Евроком. По план, изготвен в съответствие с наредбата за финансиране и организация на художествената самодейност на ССБ, в началото на 2006 година беше предвидено да се участва в пет национални и един международен фестивали. Получи се обаче съвсем друго. Започнахме упорито да се готвим за разширяване и обновяване на репертоара. Всичко си вървеше, както трябва. Наближаваше време и бяхме включени за първата си изява на „Балкан фолк – В. Търново”, когато непредвидено дойде и изненадата. Беше ни съобщено че има решение на РУС с което правата да се представя самодейността на РСО се делегирани на състав "Тракийски цвят", дует "Амур", Даниела Денчева и индивидуални изпълнители по преценка на художествения ръководител на посочените състави. Формация "Настроение" беше пренебрегната. Жалбата ни срещу това решение, с молба да бъдем включени и ние, каквото беше предложението и на председателя на РСО, с минимално

мнозинство беше отхвърлена. Въпреки всичко формация "Настроение" не се отказа и продължи по-упорито подготовката си. Със собствени средства, с помощ от дарител, с фондация "Кураж и песен" и спечелени проекти успяхме да се справим със задачите. На 20 май се явихме на 41-ия Национален събор "Китна Тракия" – гр. Хасково. Щастливи бяхме, когато при изпълнението на нашите песни публиката пред сцената в местността Кенана заигра хоро. Вечерта прекарахме с наши приятели и колеги по съдба при задружна и весела обстановка, която остави незабравим спомен за нас. На 7 юни се озовахме на сцената на Международния фестивал "Евро фолк – 2006 – на Три граници" в Свиленград. Там изненадата беше, че бяхме включени с нашите песни при посрещането на Индонезийския консул и водената от него делегация. Тук бяхме посрещнати и от група членове на местната съюзна организация и лично от нейния председател. До края на юни участвахме в още два фестивала в Пловдив – на Пенсионерските дружества и на Старата градска песен - "Нежни чувства". □

На 30 юли бяхме на Международния фестивал под егидата на ЮНЕСКО в с. Дорково. Изумени бяхме от учтивото посрещане и гостоприемството на организаторите, които не пропуснаха да ни партнират с участието си във весело прекараната вечер. □

Някои хора казват, че числото 13 е фатално число, но за нас 13 август се оказа щастлива дата. Въпреки проблемите с придвижването, широките, препълнени с хора, ливади на Рожен ни посрещнаха приветливо и с празнично настроение. Тук почувствахме приятния гъдел на чистия боров въздух на Родопска планина и още по-голямото ни удоволствие от това, че при нашите изпълнения публиката винаги играеше хоро. Този спомен често ни го повтаря и видео касетата, на която е запечатана част от Роженската програма. На забележителната за едно друго време дата 9 септември взехме участие и на 4-ия Национален фестивал за Автентичен фолклор и носии в с. Труд. Тук, след отличното ни представяне, разбрахме, че на голямото фото табло пред сцената стои снимката на формация "Настроение" от участието ни на 3-ия фестивал през 2005 г.

В историята са вече изявиите ни във фестивали като националния "Кръстопът на музите" в София на 16 септември и като общосъюзния на ССБ, проведен на 27 и 28 септември във Варна. Връх на успехите ни от началото на годината беше 12-ият Национален фестивал "Листопад на спомените", състоял се на 19 октомври във Варна. За настроението в препълнената зала, създадено от формация "Настроение", говореха бурните и продължителни аплодисменти на публиката, дошла от различни краища на страната, а песента ни "Войнишки мечти" бе класирана за гала концерта. Тъй като гала концертът беше насрочен за 17 часа на следващия ден, поради липса на средства за нощувка, се наложи да отпътуваме за Пловдив с нощния влак. На 3 ноември взехме участие на фестивала "Златен кестен" в гр. Петрич. На 20 декември бяхме поканени да изнесем програма на организираното национално мероприятие в залата на Президентството в София, по случай Коледните и Новогодишните празници. □

Участвахме с програма в директни предавания по радио Пловдив и Обществена телевизия, където събеседник на водещия беше председателят на РСО г-н Велик Атанасов. Освен изнесеното дотук, формация "Настроение" осъществи шест участия в мероприятия, нямащи състезателен характер. □

Заедно с получените грамоти за участия от всички фестивали ни бяха връчени призови отличия за престижно представяне, каквито са: Диплом за присъдено звание Лауреат – от Еврофолк 2006, Диплом за Международно участие под егидата на ЮНЕСКО – с. Дорково, второ място на Пенсионерския фестивал – Пловдив, Диплом за класиране на първо място на Рожен – 2006, Диплом и високото отличие Приз на фестивала "Листопад на спомените" – Варна и благодарствено писмо от София. □

За цялата тази дейност през 2006 година, освен една платена нощувка от "Успех", не са ни осигурявани и не сме ползвали никакви средства от предвидените за културно-масова дейност в бюджета на районната организация Пловдив. □

Надяваме се, че през настоящата 2007 година РУС ще преразгледа миналогодишното си решение и ще оформи нов демократичен принцип за подбор, който да е от полза за всички съюзни членове и да спомогне за разширяването на полето за изява на художествената самодейност в организацията. □

Нека и в тази област 2007 година да бъде плодотворна и успешна за всички желаещи участници.

Никола КАЧОРОВ

ХИМИЧЕСКИ КОМПОНЕНТ ВЪЗСТАНОВЯВА КОСТИТЕ □

Компонентът е във вид на паста. Тя се втвърдява за няколко часа и дава възможност да се заздравят костната система, изхабена вследствие на напреднала възраст или да се заместят метални пластини, поставени в костите след фрактура. Той прилича на циментираща паста, която фиксира на място счупените кости, твърди д-р Джеси Юпитер, хирург от Бостън. Компонентът наподобява кристалната структура на костите. Втвърдява се за десет минути след вкарването му в човешкото тяло, но получава здравината на естествена кост след дванадесет часа. Възможно е химическият компонент да се замени и с естествена кост след няколко седмици, тъй като тялото не го отхвърля поради приликата му със структурата на естествените кости.

ПРИМАМКА ЗА ОБОНЯНИЕТО

Нарича се "Логодо" и има формата на кутийка с големината на кибрит. Изпуска миризма, наподобяваща миризмата на тютюневия дим. Откривателите ѝ смятат, че с нейна помощ пушачите ще имат възможност да се откажат по-лесно от тютюнопушенето, считат от лабораторията на "Уорнър уелкъм".

РАСТЕНИЯ ПРЕЧИСТВАТ ВЪЗДУХА

Нови данни за способността на растенията да пречистват въздуха от отровния въглероден двуокис получиха в Института по обща физика на Руската академия на науките. Експериментите били извършени с пшеница, домати и рапица, а въздухът около тях бил изследван с високочестотен лазерен спектрометър. Установено било, че единствено зрелите растения пречистват въздуха от въглеокиси, докато техните кълнове непрекъснато ги отделят. Изследванията дали възможност да се обяснят сезонните глобални промени във фоновата концентрация на въглеродния двуокис в земната атмосфера. През зимата, когато няма зеленина, и особено през пролетта, когато зеленината току-що се е появила, концентрацията на въглероден двуокис във въздуха рязко се повишава, докато през лятото узрялата зеленина го поглъща интензивно. Резултатите ще послужат на създателите на изкуствени екосистеми и на системи за продължително жизнеобезпечаване. Например при продължителните полети с космически кораби ще бъдат подбирани съответните видове растения, които поемат въглеродния двуокис.

НА ВИСОКО МОЖЕ ДА РАЗСТРОИТЕ ИНТЕЛЕКТА СИ □

При изкачване на височина повече от 8000 метра може да станете жертва на слаби, но продължителни разстройства на интелектуалните си способности. Това е важен извод от специализираното изследване, извършено от учени от Цюрихския университет. Според него в основата на тези разстройства е недостигът на кислород. Това се отразява отрицателно върху паметта и способността за съсредоточаване. Подобни случаи започват още на височина 4500 метра, но разстройството преминава сравнително бързо след връщане в равнината.

СЯДАЙТЕ НА МАСАТА В СТРОГО ОПРЕДЕЛНО ВРЕМЕ □

Това е нещо като ключ, който задейства биологичния часовник. В режима на нашето хранене преобладава цифрата 3 – закуска, обяд и вечеря. В много цивилизовани страни има втора закуска и следобедна закуска. При това храната трябва да постъпва в организма в часовете на оптимална готовност за нейното усвояване. Денонощният ритъм на храносмилателните органи, особено на отделянето на сокове и секрети, налага и необходимостта да се разграничава приемането на ястия с различно съдържание. Времето на мазните и белтъчните блюда е през първата половина на деня, а на вечеря е най-подходящо да се сервираат млечнокисели продукти. □ Излишни килограми се трупат не

само от преяждане или от небалансирано хранене, но и защото се нарушават биоритмите и неправилно се подбират продуктите за различните периоди от дейността на биологичния часовник на организма. Всичко това се отразява зле върху обмяната на веществата. Затова най-разумно е, ако с възрастта запазим теглото, което сме имали на 20-25 години.

БИОЛОГИЧНИЯТ ЧАСОВНИК □

Англичаните имат такава пословица: "Рано лягай и рано ставай – ще бъдеш по-здрав, по-богат и по-мъдър". Главното е в синхронизацията между биологичния часовник и активната дейност на организма. □Сънят е актуален проблем за човечеството. Около 45 на сто от жителите в градовете страдат от различни нарушения на съня. Определен интерес представлява цикличността в жизнената дейност в човешкия организъм. В денонощието се проявяват 5 физиологични подема около 5, 11, 16, 20 и 24 часа и също толкова спада – около 2, 9, 14, 18 и 22 часа. Ако легнете да спите между 21 и 22 часа, събуждайки се около 4-5 часа, ще се почувствате бодър, активен, с добро настроение и готов за работа. Обаче около 9 часа вече ще изпитвате умора. В 11 часа се отбелязва най-голямата трудова активност. Следва спад, който настъпва към 14 часа. Около 16 часа състоянието се нормализира, а в 18 часа отново се наблюдава умора. В 20 часа работоспособността отново се повишава. Тя се понижава постепенно към 22 часа. Към 24 часа настъпва прилив на творческа активност. Но в 2-3 часа потребността от сън побеждава. □В редица страни реализират трудовете процеси в най-благоприятното време: в 5, 11, 16, 20 и 24 часа. Най-добре е трудовият ден да започва към 5-6 часа сутринта и да завърши към 13-14 часа. Не бива да се забравя, че в часовете на физически спадове вероятността от травми и от пътнотранспортни произшествия достига своя максимум. В тези часове се наблюдава най-голяма вероятност да се развие остър инфаркт на миокарда при страдащите от исхемична болест на сърцето, да се повиши кръвното налягане при хипертониците, да се изостри язвената болест на стомаха и дванадесетопръстника и да се получат други заболявания и усложнения.

СПРЯХА СВЕТЛИНАТА □

Това откритие на учени от Роланския институт в Кембридж (Масачузетс) е първата крачка към бъдещото спиране на времето. Механизъм превръща лазерният лъч в мъртва точка, която преминава в хладилен газ. По този начин се реализира мечтата на Алберт Айнщайн за овладяване на скоростта на звука и светлината. Според неговата теория спирането на светлината и звука е невъзможно, тъй като скоростта им е константна величина. Учените обаче стигнаха до извода, че скоростта на светлината е толкова по-бавна, колкото по-голям пречупващ индекс има материята, през която минава. В своето откритие учените използвали газ от милиони натриеви атоми. Те били охладени до температура, близка до абсолютната нула. Атомите се затворили в своеобразен магнитен облак, наречен капан. Този газ не позволява на светлината да премине през него. Откритието ще доведе до създаването на квантови компютри, които ще бъдат от най-висока класа.

ИНТЕЛИГЕНТНА КЪЩА □

Намира се в предградие на Стокхолм и представлява комплекс от шест сгради. Всяка къща е подходяща за четиричленно семейство. Нейната разгъната площ възлиза на 200 квадратни метра. Тя допуска своите обитатели като разпознава техните отпечатаци. Всички уреди в сградата са свързани чрез вградена мрежа. Има "мислещ" хладилник с чувствителен на допир дисплей. Той ви дава идеи какво да сготвите, в зависимост от това какви продукти се намират в хладилника. Хладилникът разполага и с малка видеокамера. Тя записва съобщения и има достъп до Интернет, уеб-телефон, телевизор и радио. Кухненските уреди са свързани в мрежа. Всяка повреда се регистрира и се изпраща автоматично съобщение по телефона до обитателите на къщата. Чрез телефон домакинята може да съобщи на супермаркета какви продукти са й необходими. Внедрени са и интелигентни топло и електроуреди. Когато в къщата няма никой, топлината и вентилацията автоматично се намаляват. Електрическите крушки автоматично изгасват, когато обитателите излязат от сградата. Тревата и цветята в двора се поливат автоматично. Тревата се коси изцяло със самоходна косачка.

НОВОСТИ

В САЩ се изработва лек автомобил, произведен от сплав на преработени конопени влакна.

В Австралия се изграждат шахти с дълбочина 1000 м, в които се събират парникови газове.

В Германия се прилага нов метод за използване на бактерии и гъбички като биологичен материал – източник на електроенергия.

В Австралия се произвеждат екологично чисти изделия от овча вълна, чиито платове не се степват след пране.

В САЩ е създадена модифицирана трева, която реагира на смяната на цветовете, съдържащи се в атмосферата или в почвата.

В Дагестан се създава изкуствено слънце – гигантско сферично отражение на слънчевата светлина.

В Обединените арабски емирства се създава уникална карта на земята с 200 издигнати острова на площ от 600 квадратни километра.

Музикални компактдискове в Япония се произвеждат от обикновени зърнени култури.

Във Великобритания се внедрява устройство за кондензиране на водни пари. С негова помощ чрез система от специални филтри вредните газове от автомобилите ще се превръщат в питейна вода.

В Австралия е създадено устройство за трансформиране на изпусканите газове, съдържащи голямо количество въглерод, в промишлени диаманти.

Тодор МИХАЙЛОВ

ИНФОРМАЦИЯ ОТ МТСП Харта на клиента

Кои сме ние и какво вършим?

Основните функции и задачи на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) са да разработва, организира, координира и контролира осъществяването на държавната политика в областта на доходите и жизненото равнище, социалното осигуряване, защитата при безработица и насърчаване на заетостта, пазара на труда, безопасността и здравето при работа, социалната закрила и социалната интеграция на рисковите групи и равните възможности за жените и мъжете.

Изпълнението на държавна политика в посочените области се осъществява от второстепенните разпоредители на бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика - Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията по заетостта, Изпълнителната агенция "Главна инспекция по труда", Агенцията за социално подпомагане, Агенцията за хората с увреждания, Агенцията за чуждестранна помощ и териториалните им звена.

Обект на социалната политика са хората на България - работниците и служителите, работодателите, пенсионерите, безработните, децата и майките, семействата, хората с ниски доходи, хората с увреждания, хората в неравностойно положение, етническите групи.

С Хартата на клиента ние искаме да Ви информираме за формите на административно обслужване, които можем да Ви предложим във връзка с прилагането на принципа "едно гише" и да очертаем основните правила, по които бихме желали да работим заедно.

Цели, които си поставяме:

1. Да отговорим на въпросите Ви, свързани с дейността на министерството и да Ви консултираме относно прилагането на нормативните актове, за които компетентна администрация е Министерството на труда и социалната политика, както и да Ви информираме своевременно за измененията в тези актове.

2. Да Ви уведоим за реда, регламентиран със Закона за достъп до обществена информация и как да подадете Вашите заявления за достъп.

Формите за предоставяне на достъп до обществена информация са: преглед на информацията - оригинал или копие; устна справка; копия на хартиен носител; копия на технически носител.

Заявленията за предоставяне на достъп до обществена информация се разглеждат във възможно най-кратък срок, но не по-късно от 14 дни след датата на регистриране. Когато не разполагаме с

исканата информация, но имаме данни за нейното местонахождение, в 14-дневен срок от получаване на заявлението, същото ще бъде препратено до компетентния орган или юридическо лице, за което ще Ви уведомим. Заявителят ще бъде уведомен и в случай на липса на исканата обществена информация.

□

В Министерство на труда и социалната политика заявления за достъп до обществена информация се приемат на гише "деловодство", което е с работно време от 9,00 до 12,30 ч. и от 13,00 до 17,20 ч. и по електронен път - електронни документи, подписани с универсален електронен подпис в рубриката "е-услуги" - mail@mlsp.government.bg. □

Достъп до обществена информация се предоставя след заплащане на определените разходи в касата на МТСП, съгласно заповед № 10/10.01.2001 г. на министъра на финансите и представяне на платежен документ. □

За предоставянето на достъп до обществена информация се съставя протокол, който се подписва от заявителя и от съответния служител.

3. Да Ви помогнем да отправите до съответната инстанция своите запитвания, предложения и сигнали, чието решение не е в нашите правомощия, като Ви дадем информация как да го направите и коя е администрацията, компетентна да реши Вашия въпрос.

4. Да Ви информираме за различните проекти и програми, реализирани от МТСП: □

- за проекти и програми, съфинансирани от фондове на Европейския съюз, както и дейности, финансирани от Световна банка съвместно с българското правителство, се обръщайте към дирекция "Европейски фондове международни програми и проекти" в МТСП - на електронен адрес - k.popov@mlsp.government.bg;

- за проекти и програми за предоставяне на социални услуги, извършвани от общините, физически и юридически лица - Фонд "Социално подпомагане" - на тел. 02/81-19-681; □

- за проекти и програми за подобряване условията на труд с браншова значимост и приложимост на резултатите, както и проекти за подобряване на условията на труд в отделни предприятия - фонд "Условия на труд" – на тел. 02/986-53-58; 986-14-58;

- за проекти със социален характер за покриване на текущи разходи за самонаемане, инфраструктурни проекти и разходи за реализиране на проекти, създаващи нови работни места -

Социалноинвестиционния фонд - на тел. 02/981-01-83. □

5. Да Ви запознаем с каналите за достъп до административно обслужване в МТСП: □

Приемна на МТСП - тук наши експерти извършват лична консултация по трудовоправни въпроси и въпроси по социалното осигуряване. Приемната работи всеки вторник и сряда от 14 до 16 ч. без предварително записване. □

Телефон 090032111 (за цялата страна) и тел. 987-16-22 (за София) - на двата горещи телефона любезни служители на Центъра за социална информация ще Ви информират веднага по всички въпроси от компетенциите на МТСП, изпълнителните агенции към министъра на труда и социалната политика и териториалните им поделения. На тези телефони може да подадете и сигнал за нарушаване на трудови и осигурителни права.

Интернет страницата на министерството:

- в рубриката "Въпроси и отговори" на адрес - www.mlsp.government.bg;

- в рубриката "Програми" на адрес - www.mlsp.government.bg и <http://ef.mlsp.government.bg>. □

Електронна поща - електронни документи, подписани с универсален електронен подпис се приемат в рубриката "е-услуги" - mail@mlsp.government.bg. □

Поща - когато ни пишете и въпросът Ви е от компетенциите на МТСП, ще получите отговор в срок до 30 дни. Писмата, засягащи проблеми, чието решаване е извън нашите правомощия, се насочват към съответната администрация в срок от 7 дни и ние се ангажираме да Ви информираме писмено за това.

□

Сигнали и предложения се разглеждат най-късно в двумесечен срок от постъпването им, като решението по тях се съобщава в 7-дневен срок от постановяването му. Не се разглеждат анонимни предложения и сигнали, както и сигнали, отнасящи се до нарушения, извършени преди повече от 2 години. □

6. Да Ви насочим към най-близкото териториално поделение на агенцията, от чиято компетентност е разрешаването на поставения въпрос. □

От нас можете да очаквате:

Равнопоставеност при достъпа до услуги независимо от Вашия пол, раса, народност, етническа принадлежност, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или всякакви други признаци;

Конфиденциалност при разглеждането на личните Ви проблеми и по отношение на информацията, която ни предоставяте;

Внимание и загриженост към Вашите проблеми, любезно, търпеливо и отзивчиво отношение;

Ясен, точен и достъпен език при общуването;

Приветлива среда, съобразена с нуждите Ви;

Нашите отговорности към Вас при предоставянето на услуги;

Да се отнасяме с внимание и уважение към Вас;

Да бъдем любезни и отзивчиви;

Да зачитаме личното Ви достойнство;

Да работим професионално;

Да поддържаме актуални всички отворени канали за достъп до информация;

Да предприемем всички необходими действия за качествено и точно предоставяне на услугите, които сме заявили, че предоставяме.

Какво очакваме от Вас?

Да се отнасяте към служителите на министерството учтиво и с уважение.

Да бъдете внимателни и любезни към останалите клиенти.

Да посочвате имената си и своя точен адрес в писмата, които ни пишете, за да можем да Ви отговорим.

Да бъдете активни и искрени в отговорите на предоставените от нас анкети за обратна връзка, които можете да намерите на интернет страницата на министерството или на хартиен носител в сградата на министерството.

Ако имате предложение:

В случай, че не сте удовлетворени от начина на обслужване, Вие имате възможност да отправите своето предложение за неговото усъвършенстване пред главния секретар на МТСП. Това можете да направите писмено в деловодството на министерството, по пощата, чрез обявената анкета на интернет страницата или e-mail адреса на министерството.

Ние се ангажираме периодично да обобщаваме и анализираме получените от Вас предложения и коментари, както и да приемем конкретни решения и действия, за да удовлетворим Вашите очаквания и потребности.

Важно е да знаете, че...

Анонимни сигнали и оплаквания не се разглеждат.

МТСП си запазва правото да не дава отговор на въпроси, сигнали, жалби и оплаквания, които съдържат нецензурни изрази и немотивирани обидни изказвания, уронващи престижа на българските институции.

МТСП няма право да дава отговор на въпроси, свързани със защитата на личните данни и класифицираната информация.

Уважаеми граждани,

Министерството на труда и социалната политика откри телефон, на който можете да изпратите сигнал за конкретна корупционна проява на служител в МТСП, изпълнителните агенции към министъра на труда и социалната политика и териториалните им поделения.

На телефон 0800-11-617 може да подадете сигнал за корумпиран служител, но задължителното условие е обаждането да не е анонимно. Телефонът ще работи 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата. За да разгледаме Вашия сигнал, трябва да съобщите Вашите имена, адрес и/или телефон за обратна връзка.

Молим Ви да имате предвид следното:

1. Подавайте сигнали за корупция, които са свързани само и единствено със служители от министерство на МТСП, изпълнителните агенции към министъра на труда и социалната политика и териториалните им поделения.

2. Подавайте сигнали, които наистина са по темата "Корупция"!

Забележки:

- Ако сигналът Ви за корупция не е свързан с Министерство на труда и социалната политика, а засяга друго звено от държавната администрация, същият ще бъде препратен на компетентните органи в 7-дневен срок от постъпването му.

- Няма да бъдат проверявани сигнали, които не са свързани с темата "Корупция".

Ще Ви бъдем благодарни, ако ни изпращате и доказателства за откритите от Вас нарушения.

Анонимността Ви е гарантирана!

Свържете се с нас на денонощния ни безплатен телефон 0800-11-617!

Сигнали за корупция и противодействие на корупцията можете да подавате и по електронен път чрез програмата "Сигнали за корупция", публикувана на интернет страницата на МТСП, както и чрез предоставената кутия на двата входа на МТСП - ул. "Триадица" № 2.

Полезна информация:

Ако се интересувате от:

а) курсовете за квалификация и преквалификация, както и подходящото място за организиране на Вашето обучение, за целта е необходимо да потърсите услугите на:

Националният център за професионално развитие - гр. София, район "Кремиковци" на тел.

02/994-70-18;

Българо-германските центрове за професионално обучение - гр. Стара Загора на тел. 042/600-394; 601-156; гр. Плевен на тел. 064/882-822, 882-826 и гр. Пазарджик на тел. 034/404-501, 404-522;

б) разрешаването на колективен трудов спор чрез посредническа процедура и процедури на доброволен и задължителен арбитраж обърнете се към Националния институт за помирение и арбитраж на тел. 02/955-97-25, 955-97-26;

Държавната агенция за закрила на детето реализира държавната политика за закрила на детето.

Председателят на агенцията е специализиран орган на Министерския съвет за ръководство, координиране и контрол на дейностите по закрила на детето. Специализиран орган за провеждане на тези дейности в общините е дирекция "Социално подпомагане", в която са създадени отдели за закрила на детето.

Гореща телефонна линия на Държавна агенция за закрила на детето - 02/986-18-88

Агенцията по заетостта и териториалните ѝ структури предоставят информация и съвети, които ще помогнат на безработния и търсещ работа гражданин да си намери работа или да се включи в подходяща програма за заетост. С посредничеството на агенцията работодателят може да наеме подходящите за неговата дейност работници, като се възползва от различните преференции, предвидени в Закона за насърчаване на заетостта.

Гореща телефонна линия на Агенцията по заетостта - 02/980-87-19

Агенцията за социално подпомагане чрез териториалните си поделения отпуска или отказва различните видове социални помощи, предоставя социални услуги в специализираните институции за деца, възрастни и хора с увреждания и следи за спазването на утвърдените критерии и стандарти за извършване на социални услуги.

Гореща телефонна линия на Агенцията за социално подпомагане - 02/935-05-50

Изпълнителната агенция "Главна инспекция по труда" осъществява цялостен контрол по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и по осъществяване на трудовите правоотношения, както и специализиран контрол по спазване изискванията на закона за насърчаване на заетостта. □

Гореща телефонна линия на Изпълнителната агенция "Главна инспекция по труда" - 02/986-18-88

Агенцията за хората с увреждания осъществява изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания, подпомага и стимулира хората с увреждания в процеса на социалната им интеграция, като контролира спазването на утвърдените критерии и стимулира чрез различни програми и проекти работодателите при наемането на хора с увреждания и развитието на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания. □

Телефони на Агенцията за хората с увреждания - 02/931-80-95 и 02/832-90-73

Агенцията за чуждестранна помощ организира и координира държавната политика по приемане и предаване на дарения от чужди държави и организации. □

Допълнителна информация за Хартата □

Хартата на клиента можете да намерите на входа на министерството. Същата е публикувана и на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика. □

Тази Харта е утвърдена през месец август 2004 г., изменена и допълнена през месец март 2005 г., месец март 2006 г. и месец август 2006 г. и ще се преразглежда периодично.

Република България

Министерство на труда и социалната политика
1051 София, ул. "Триадица" № 2,
тел. 811-94-43, факс 988-44-05,
www.mlsp.government.bg

Утвърждавам,
Министър: (п)
Емилия Масларова

ИСТОРИЯ Национален център за рехабилитация на слепи - създаване, развитие и перспективи

1. Създаване и първи стъпки (1966 – 1975)

На 17 октомври 1966 г. Центърът за рехабилитация на слепи в Пловдив отваря вратите и приема за основна рехабилитация първите 12 късноослепели лица от различни краища на страната. Шест месеца преди това Централното ръководство на Съюза на слепите в България /ССБ/ взема решение за откриването на такъв Център в Пловдив и неговата организация се възлага на Христо Белобрадов — бивш учител, училищен инспектор, директор и радетел за развитието на образованието и делото на слепите в България, самият той със съдбата на късноослепял човек.

Христо Белобрадов се справя блестящо с възложената му задача. Той проучва опита на западноевропейските, централноевропейските страни и САЩ в областта на основната рехабилитация на зрително затруднените лица. Организира доставянето на специална литература и нейния превод на български език, с което поставя началото на уникална по своя характер специализирана библиотечна сбирка в областта на основната рехабилитация и професионалното обучение на късноослепелите лица.

Той привлича, като консултанти и преподаватели, в създаващия се Център ентузиастични и всеотдайни специалисти. Набелязват се мерки за приемане и насочване на клиенти. Кабинетите се оборудват с най-необходимите учебни пособия. Изготвят се първият учебен план и учебните програми по отделните рехабилитационни дисциплини, както и длъжностните характеристики за персонала и дневния режим. Периодично се провеждат конкурси за най-добър четец на брайл. Въвежда се провеждането на производствена практика и учебно възпитателни екскурзии.

Още от самото начало в Рехабилитационния център, наред с обучението по основна рехабилитация, започва и професионално обучение по електромонтаж и плетене на пазарски мрежи. Обучението по електромонтаж се е налагало, защото в повечето специални производствени предприятия на Съюза на слепите по онова време са съществували електромонтажни цехове, в които завършилите курсовете по професионално обучение започват работа. Особено перспективно се оказва обучението по плетене на пазарски мрежи. По-голямата част от обучаваните започват работа като надомници в ПП „Успех“.

Тогавашият ръководител на Рехабилитационния център - Христо Белобрадов полага големи грижи за предпрофесионалното и професионалното обучение. Специално внимание той отделя и за последващата професионална реализация на клиентите. Членове на тогавашия рехабилитационен екип твърдят, че около 90% от завършилите рехабилитационните курсове са започвали работа, разбира се, в специалните предприятия на Съюза на слепите в България и в Народно-потребителната кооперация на слепите.

Христо Белобрадов не само стартира Центъра, развива неговата дейност, но и го ръководи до сетния си дъх.

2. Нови функции и подходи /1975 - 1986/

През този период Центърът увеличава своята образователна възможност в интернатната форма на обучение от 12 на 15 клиенти в един поток. На моменти броят на клиентите достига до 18 човека.

През 1977 г. са разкрити първите щатни учителски места. В работата се внедряват тестове и чек-листове за измерване на постиженията по отделните рехабилитационни дисциплини.

През 1977 г., в Холандия, НЦРС за първи път участва в работата на международна конференция в областта на рехабилитацията на зрителнозатруднените лица. На конференцията Димитър Парапанов изнася доклад за българския опит в областта на основната рехабилитация.

През 1978 г. се въвежда индивидуалният подход в рехабилитационната работа, както и груповата работа. Организирант се специализирани кратковременни рехабилитационни курсове за късноослепели, за хора със захарен диабет и за лица от третата възраст. В Центъра се организирант и два курса за професионална подготовка: през 1977 г. — за подготовка на акордьори на пиана и през 1981-1983 г. за подготовка на програмисти.

От 1979 г. в Центъра се организирант и курсове за подготовка на инструктори по ориентиране и мобилност за нуждите на училищата за деца с нарушено зрение, за местните организации на ССБ, за структурите на Министерството на труда и социалната политика и Общините. От 1981 г. Пловдивският интернатен център, посредством свои учители, започна да осъществява рехабилитация по местоживееене, в която бяха обхванати 18 от 27-те съществуващи тогава окръжни организации на ССБ.

През този период ръководството на Центъра полага огромни усилия за разширяване на материалната база, но поради редица бюрократични причини усилията в тази посока не се увенчават с успех.

Ръководителят на Центъра през този период Димитър Парапанов полага много усилия за популяризиране на дейността на Центъра, за набиране на клиенти и за тяхната последваща социална реинтеграция.

3. Разширяване на дейността и материалната база

През периода 1988 — 2001 г. директор на Центъра е Ангел Сотиров. Той полага огромни усилия за разширяване на материалната база, за подобряване на битовите условия и за увеличаване на обема на предлаганите услуги. Актуализирант се всички учебни програми и учебният план, въвежда се диагностичен период и въз основа на него се разработват индивидуални рехабилитационни планове за

всеки отделен клиент. Разширява се трикратно материалната база на Центъра, в резултат на което се увеличава неговият капацитет - до 24 клиенти за един поток. Подобряват се значително условията в интерната, като към всички негови стаи се обособяват санитарни възли, разкриват се 9 нови учебни кабинета, извършва се телефонизация и радиофикация на Центъра, повишава се ефективността от неговата цялостна дейност, усвояват се нови функции, разширяват се предлаганите услуги.

От 1988 г. за нуждите на местните организации на ССБ в Центъра започват да се подготвят и инструктори по полезни умения, а от 1991 — в него получават началната си специална подготовка учителите по рехабилитация от всички дневни центрове за късноослепели. От юни 1992 г. към Центъра започва да функционира първият в страната кабинет по зрителна рехабилитация. Зрителен терапевт, работещ в екип с офталмолог и оптометрист, помага, посредством специални упражнения, на частично виждащите лица по-добре да използват и развиват остатъчното си зрение в бита и професионалната дейност. Това е от много голямо значение, като се има предвид съществуващата трайна тенденция броят на напълно слепите да намалява за сметка на лицата с остатъчни зрителни функции. Експертите, работещи в кабинета, получиха своята подготовка по "Тренировка на слабо зрение" в Швеция и в Института за слепи в Хадли – САЩ. През 2000 - 2003 г. кабинетът беше дооборудван с всички необходими оптични и технически средства с огромната помощ на Жак и Вера Туиндер и фондация "Евиденте" – Холандия. С тяхната финансова и експертна помощ през този период се извърши и основен ремонт на санитарните възли, с което значително се подобриха битовите условия, както в интерната, така също и в административната част на заведението.

В периода 1991 – 1993 г. към НЦРС функционира служба за надомна рехабилитация, оглавявана от Димитър Парапанов. През 1995 — 1996 г. по проект, финансиран от фонд "Професионална квалификация и безработица" към Министерския съвет, в Центъра се организират отново курсове за професионална подготовка по специалностите "Оператор на УТЦ", "Ремонт на велосипеди" и "Електромонтаж".

През 1995 г. Рехабилитационният център започна работа със зрително затруднени интегрирани ученици от гр. Пловдив и неговите околности. През 2003 г. МОН назначи Ресурсен учител, който пое тяхното обучение. На интегрираните ученици и зрителнозатруднените студенти са предоставени от НЦРС за надомно ползване затворени телевизии и други учебни помощни средства.

През 1994 г. Центърът започна да подпомага обучението на студентите от специалностите специална и социална педагогика на ПУ "Св. Паисий Хилендарски" и ВТУ "Св.Св. Кирил и Методий", превръщайки се в база за държавния им стаж. С дейността на Центъра и оборудването му постоянно се запознават и студентите от специалност Педагогика на зрителнозатруднените от СУ "Св. Климент Охридски". От 2005 г. Центърът е база за провеждане на студентските стажове на зрителнозатруднените студенти от всички висши учебни заведения в страната.

През 1995–2004 г. учителите от Центъра преминаха следдипломна квалификация в СУ "Св. Климент Охридски" по специалността Педагогика на зрително затруднените. След 1990 г. Центърът разви много голяма по обем и ползотворна международна дейност. Представители на нестопански организации и рехабилитационни центрове от Русия, Холандия, Франция, Италия, Англия, Германия, Финландия, Испания, САЩ, Словакия, Австрия, Македония, Кипър, Молдова, Литва, Румъния и Сърбия посетиха Центъра и се запознаха с неговата дейност. Експерти на Центъра посетиха и се запознаха с дейността на сродни центрове и нестопански организации в Русия, Холандия, Германия, Сърбия, Македония, Швеция, Италия, Англия, Финландия, Испания и Австрия.

През 1999 г. съвместно с "Фондация рехабилитация на слепи" към НЦРС се разкри Ресурсен център за подпомагане на рехабилитацията на зрително затруднените лица в България. Той разработва и изготвя различни дидактични материали за обучението на слепите и слабовиждащите, издава специализирана литература, учебници и учебни помагала на брайлов и уголемен шрифт.

През 2000 г., ползвайки опита на Швеция, в Центъра бе разкрит първият в България Ресурсен кабинет. Този кабинет е място за обмен на информация и за създаване на контакти. Той е оборудван със специални технически средства за хора с нарушено зрение /компютърна техника, брайлов дисплей и принтери на брайлов и плоскопечатен шрифт, пишещи машини на брайлов и плоскопечатен шрифт, затворена телевизия, лупи предназначени за слабовиждащите и др./. Осигурен е постоянен достъп до интернет. До тези технически средства имат достъп всички, които преди това са преминали курс на обучение и са получили нужната подготовка. При необходимост клиентите получават консултации от

учителите по зрителна рехабилитация и компютърна грамотност.

През 2001 – 2002 г. двама учители бяха на специализация в Холандия, където се запознаха подробно с обучението по тапицерство и бяха обучени за учители по тапицерство на зрително затруднени лица. Установи се, че това е една приложима професия за лица с намалено зрение и в българските условия. Те получиха много висока оценка за усвоените знания и умения по време на обучението от страна на холандските колеги. На територията на “Успех Комерс - ССБ” ЕООД се оборудва помещение за обучение по тапицерство и от 2003 г. започна професионалното обучение. Тази дейност на НЦРС стартира с финансовата подкрепа на Фондация Соннехердт – Холандия и се разви с финансовата подкрепа от Държавния бюджет на Република България и Агенцията за хората с увреждания.

В периода 1991–2004 г. в НЦРС се проведеха три научнопрактически конференции, един симпозиум, една кръгла маса и един семинар - повечето от тях с международно участие. Научнопрактическите конференции и кръглата маса бяха с научен ръководител д.п.н. проф. Владимир Радулов, консултант на НЦРС при изготвянето на учебната документация и по въпросите на учебно-рехабилитационната дейност. Предимно в партньорство с фондация "Рехабилитация на слепи", докладите от симпозиума и научнопрактическите конференции бяха издадени в четири отделни сборника на хартиен носител.

4. Иновации и перспективи

В края на 2004 г., с цел извеждането на рехабилитацията като приоритетна дейност на ССБ и по-добра гъвкавост при нейното финансиране, и в изпълнение на решенията на Управителния съвет на ССБ и Общото събрание на пълномощниците на ССБ, Центърът бе регистриран като Сдружение с нестопанска цел за осъществяване на общественнополезна дейност. От 1 януари 2005 г. "Национален център за рехабилитация на слепи", съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел, започна своята дейност като самостоятелно юридическо лице. Установиха се контакти с ICEVI - Международния съвет за образование на хора със зрителни увреждания и СЕЕН - Европейската конфедерация за трудова заетост на хора с увреждания. В началото на 2005 г. НЦРС получи регистрация от Министерството на труда и социалната политика на Република България за предоставяне на социални услуги.

Предприеха се действия НЦРС да бъде лицензиран и като Център за професионално обучение от Националната агенция за професионално образование и обучение към Министерския съвет на Република България. Разработена и утвърдена беше учебната документация за 10 професии. В началото на 2006 г. НЦРС получи от Националната агенция за професионално образование и обучение Лицензия за професионално обучение. С финансовата подкрепа на Агенцията за хората с увреждания бяха проведени два курса по професионално обучение в професиите Тапицерство и Ръчно художествено плетиво. През тази година в Холандия се проведе обучение на експерт от центъра за медиация на трудовия пазар. Перспективите за развитие на Центъра са да се обвърже основната рехабилитация с професионалното обучение и реализацията на пазара на труда. Световният опит в тази област ни дава основание да смятаме, че пълноценната реинтеграция на зрителнозатруднени лица в обществото е неефективна без тяхната професионална реализация.

На този етап мисля, че е рационално да се откажем от идеята за строеж на нова сграда на НЦРС и да насочим усилията си към инвестиране в обновяването на помещения, прилежащи към сега съществуващата сграда. В страната няма друга институция, която да предлага лицензирано професионално обучение на тази категория лица. В тази насока през 2006 г. се разработи архитектурен проект за изграждане на Център за професионално обучение. В самото начало на 2007 г. започна изграждането и обзавеждането на специализираните кабинети на този център.

Като говорим за перспективите, искам да споделя една сентенция, която неотдавна прочетох и мисля, че последната ѝ част в голяма степен се доближава до мисията на НЦРС:

„Ако планирате за година напред, посадете жито! Ако планирате за 10 години напред, посадете дърво! Ако планирате за цял живот, обучавайте хората!”

Уважаеми дами и господа, скъпи приятели, ако погледнем назад ще видим разораната преди 40 години бразда на рехабилитацията и професионалното обучение на зрително затруднените лица в България, ще видим изграденото през годините, ще видим създаването и съхранението на материалната база, както и активността на качествения човешки ресурс. Поглеждайки напред, ще

видим нови предизвикателства, възможности и перспективи. Приемайки новите предизвикателства и отчитайки натрупания през годините опит, смея да твърдя, че с ресурса, с който разполага НЦРС, най-естествено е той да се развива във възходяща посока, като непрекъснато повишава качеството и обема на предлаганите услуги и разширява сферата си на влияние в национален и международен мащаб.

Уважаеми дами и господа, скъпи приятели, позволете ми да изкажа своята благодарност на всички досегашни ръководители, учители и служители на центъра за отговорността и професионализма в работа им; на нашите неуморни и отзивчиви консултанти от катедра “Специална педагогика” на СУ “Св. Климент Охридски” за експертната им подкрепа; на Управителните органи на Съюза на слепите в България за безрезервната им подкрепа; на всички наши български и чуждестранни приятели и партньори за вярата им в нас; на финансиращите дейността ни организации, местните и държавни власти в Република България за приноса им за развитието на Националния център за рехабилитация на слепи.

Стефан ДАНЧЕВ

ОБЩЕСТВО Общото събрание на ООН прие "Конвенция за правата на хората с увреждания"

На 13-и декември 2006 г. Общото събрание на Организацията на обединените нации прие с консенсус конвенцията за правата на хората с увреждания. Това е първият по рода си всеобщ международноправен документ насочен към защита на правата на лица с различни видове физически, умствени и сензорни разстройства.

Генералният секретар на ООН заяви, че това решение се превръща в начало на нова ера, в която хората с увреждания ще имат равни права и възможности с всички останали.

Пред участниците в заседанието на Общото събрание, което беше посветено на приемането на конвенцията, от името на Генералния секретар говори неговият първи заместник Марк Маллок Браун. Той призова държавите – членки на ООН да ратифицират конвенцията и незабавно да осигурят нейното прилагане.

Новият правен документ ще влезе в сила трийсет дни след като двадесет страни предадат на съхранение при Генералния секретар ратификационните документи, с които техните страни възприемат конвенцията.

“За мнозинството в тази зала този ден ознаменува само още едно важно събитие: Приемането на “Конвенция за правата на хората с увреждания”, но за шестстотин и петдесетте милиона хора с увреждания от цял свят този ден обещава да се превърне в начало на нова ера, ера, в която лицата с увреждания вече не ще трябва да търпят дискриминационните практики и дискриминационното отношение към тях, с които толкова дълго им се налагаше да се сблъскват” – каза пред участниците в заседанието Марк Маллок Браун.

Новата конвенция съдържа 50 члена и е насочена към защита и подкрепа на правата на хората с увреждания, ликвидиране на проявите на дискриминация към тях, осигуряване правото им на труд, здравеопазване, образование и пълноценното им участие в живота на обществото, достъпът им до правосъдие, личната им неприкосновеност, свободата им от експлоатация и злоупотреби, свободата им на придвижване, индивидуалната им мобилност и други.

Днес около 650 млн. човека страдат от различни физически, умствени и сензорни разстройства. Много често физическите ограничения не им позволяват да посещават обществени учреждения и да се ползват от обществения транспорт. Нерядко отношението на обществото изключва хората с увреждания от културния живот и от участие в нормални човешки взаимоотношения.

До настоящия момент правата на хората с увреждания никога не са били гарантирани от един цялостен международноправен документ. През 1982 г. Общото събрание на ООН прие “Световна програма за действие в подкрепа на хората с увреждания”. Това е първият документ, в който са формулирани основните принципи на отношението към тях. По-рано пак Общото събрание на ООН обяви 1981 г. за “година на хората с увреждания”, а периода от 1983 до 1992 г. бе обявен за десетилетие на хората с увреждания. Мониторинговите доклади от 1987 и 1992 г. обаче показаха, че

независимо от положените усилия хората с увреждания в много страни все още не са получили своите равни възможности и продължават да бъдат изолирани от живота на обществото.

В резолюцията на Общото събрание на ООН за приемане на конвенцията се казва следното:

1. Общото събрание изразява признателност към членовете на специалния комитет, за успешното завършване на разработката на “Конвенция за правата на хората с увреждания” и Факултативния протокол към нея.
2. Приема приложената към настоящата резолюция Конвенция за правата на хората с увреждания и Факултативния протокол към конвенцията, които ще бъдат предоставени за подписване в централните учреждения на Организацията на обединените нации в Ню Йорк от 30-и март 2007 г.
3. Призовава държавите приоритетно да разгледат въпроса за подписването и ратифицирането на конвенцията и факултативния протокол към нея и изразява надежда, че те скоро ще влязат в сила.
4. Обръща се с молба към Генералния секретар да предостави персонал и помещения, необходими за ефективното изпълнение на функциите на конференцията на държавите - участнички и комитета, съгласно конвенцията и протокола към нея, след влизането им в сила, а също така да съдейства за разпространяването на информация за конвенцията и факултативния протокол.
5. Обръща се с молба към Генералния секретар постепенно да внедрява стандартите и направляващите ориентири, осигуряващи достъпността на обектите и услугите на Организацията на обединените нации, като взема предвид залегалите в конвенцията изисквания, в частност при извършването на ремонтни работи в сградите на организацията.
6. Обръща се с молба към учрежденията и организациите в системата на ООН и предлага на междуправителствените и неправителствените организации да положат усилия за разпространяване на информацията за конвенцията и факултативния протокол и да съдействат за тяхното правилно разбиране.
7. Обръща се с молба към Генералния секретар на 62-та сесия на Общото събрание да представи доклад за състоянието на конвенцията и факултативния протокол и за осъществяването на настоящата резолюция по подпункта, озаглавен “Конвенция за правата на хората с увреждания”.

Източник: <http://perspektiva-inva.ru/>

Превод: Петър СТАЙКОВ

ОФТАЛМОЛОГИЯ Очите - огледало на здравето

Плачат, смеят се, блестят – очите отразяват не само нашите емоции, но и здравето ни състояние. Да се научим да разпознаваме сигналите им, означава да се защитим от бъдещи неприятни изненади.

Очите могат да предложат ценен източник на информация за здравето. Много често първият звънец, предупреждаващ за развитие на болест, прозвучава точно на нивото на зрителния апарат. Затова е много важно своевременно да забележим и правилно да изтълкуваме знаците, които говорят за наличието на проблеми – тогава ще можем с адекватна промяна в стила си на живот да избегнем сериозни заплахи.

СУХИ ОЧИ - ДЕФИЦИТ НА МАСТНИ КИСЕЛИНИ

Зачервяване, сърбеж, парене и сухота в очите, често допълвани от суха кожа, изтощена коса и чупливи нокти са знаци, указващи недостиг на есенциални мастни киселини. Течният воал, който защитава окото (така нареченият слъзен филм), се състои от три слоя. Мастният му слой се образува от секрецията, отделяна върху ръба на клепача от майбомиевите жлези. Недостигът в храната или недоброто усвояване от червата на гама-линоленовата киселина променя състава на мастната секреция, подкопавайки ефикасността на слъзния филм, който носи отговорността за овлажняването на окото и предпазването му от външни агресии. Ако липидният му слой е променен, слъзният филм се изпарява бързо, особено при ветровито или много сухо време или ако носите контактни лещи. Дефицитът на гамалиноленова киселина може да бъде коригиран чрез приемането на масло от пореч, едрочветна пупалка (*Oenothera biennis*) и семена от касис. Витамин В6, цинкът, витамин С, биотинът и витамин А

взаимодействат с гама-линоленовата киселина, като повишават гъстотата на слъзния филм. Поради тази причина комбинираното им приемане е много полезно.

СПАЗМИ НА КЛЕПАЧИТЕ - ЛИПСА НА МАГНЕЗИЙ

Случвало ли ви се е да получавате спонтанни и неконтролируеми спазми на клепачите? Това неприятно усещане често е свързано с умора и/или прекомерна консумация на кофеин, и може да бъде придружено със спазми на други части от тялото (като гърба, краката, матката или бронхиалните мускули).

Причината може да се крие в дефицита на магнезий – минерал от жизнено значение за правилната функция на нервите и мускулите. За да се засили ефектът от приемането на магнезий, се препоръчва едновременно с него да се взема витамин В6.

ПОМЪТНЯВАНЕ НА ЛЕЩАТА - НЕДОСТИГ НА АНТИОКСИДАНТИ

При повечето хора прозрачността на лещата започва бавно, но неумолимо да намалява още след раждането и към 65-годишна възраст обикновено е вече понижена със 75%. Лещата, с помощта на която окото фокусира образите, е съставена от протеини с характерна еластичност и прозрачност, които по редица причини претърпяват прогресивно изменение. Крайният резултат е появата на катаракта. Типичните симптоми включват: необходимост от по-силно осветление, за да се вижда ясно и в същото време свръхчувствителност към светлината (фотофобия); променено възприятие на цветовете (особено на синьото и виолетовото); виждане на ореоли около светлинните източници; поява на тъмни петна при вглеждане в ярки и блестящи повърхности, и намалена острота на зрението при определени условия на осветеност (например в полумрак или при ярка слънчева светлина). На първо място между факторите, които могат да засегнат прозрачността на лещата, са слънчевата радиация и свободните радикали. Неслучайно течността, която я овлажнява, е богата на антиоксидантни вещества като глутатион, лутеин и витамин С. Тъй като вече е известно, че дефицитът на защитни фактори благоприятства появата на катаракта, е препоръчително да се приемат храни, набавящи на тялото богат запас от антиоксиданти. За да се увеличи производството на глутатион от черния дроб, е нужно да се консумират богати на сярна продукти, каквито са яйцата, чесънът, лукът и аспержите.

СТАРЧЕСКА ДЪГА - ВИСОК ХОЛЕСТЕРОЛ

Появата на сивкав пръстен около ръба на ириса говори за проблеми, свързани с обмяната на мазнините и по-специално с холестерола. Това състояние, известно като старческа дъга, е придружено често пъти с отлагане на холестерол в кожата около очите, забележимо под формата на жълтеникави изпъкнали петна.

За да се избегне образуването на холестеролни отлагания, е необходимо преди всичко да се консумират много зеленчуци. Полезните хранителни добавки включват тези с хром, чесън, витамин В3, L-карнитин, омега-3 мастни киселини и соеви изофлавонови.

"МУШИЦИ" В ОКОТО - ДЕФИЦИТ НА АНТИОКСИДАНТИ

Появата на "мушици" или плуващи тъмни точки в зрителното поле е последица от акумулирането на протеиноподобен материал във вътрешността на стъкловидното тяло – гелообразно вещество, съставлящо 80% от очната ябълка. При преминаване на светлината през окото тези структури хвърлят сянка върху ретината и това обяснява появяването на "мушици". В действителност те представляват движещи се чужди образувания в стъкловидното тяло. Става дума за много често срещано оплакване, което в повечето случаи само по себе си не дава повод за тревога, особено ако е налице отдавна и не е наблюдавана промяна. Ако обаче "мушиците" се появят внезапно, трябва бързо да се консултираме с офталмолог, защото може да са признак за отлепване на ретината. При всички случаи трябва сами да си помогнем, като се стремим да подобрим производството на колаген от тялото. Това ще постигнем с увеличаване на дневния прием на витамин С (над 500 мг), биофлавоноиди (например антицианидин от

гроздови семена или блатна боровинка) и/ или глюкозамин сулфат.

КРЪВОИЗЛИВ В ОКОТО – НЕДОСТИГ НА ВИТАМИН С

Не пренебрегвайте сигналите, подавани от малките кръвоизливчета от кръвоносните съдове под конюнктивата или в ретината (последните могат да бъдат локализирани само от специалист). Всичките нива на естрогена и хормоните, отделяни от надбъбречните жлези, в комбинация със стреса, повишената кръвна захар и недостига на витамин С и биофлавоноиди, са фактори, отслабващи стените на кръвоносните съдове. За да противодействаме на този проблем, е наложително да контролираме стреса, кръвното налягане и кръвната захар и да приемаме достатъчни количества витамин С и биофлавоноиди.

ФОТОФОБИЯ - ДЕФИЦИТ НА ЛУТЕИН

Изострената чувствителност към слънчевата светлина и постоянната светлина, и постоянната нужда от носене на тъмни очила са типични симптоми на фотофобията. Това състояние се среща най-вече при хора със светли очи (зелени, сини, светлокафяви), които имат по-малко лутеин в ретината си и следователно по-слаба защита срещу светлината. Друга категория хора, които често се оплакват от симптоми на фотофобия, са пушачите, които също страдат от недостиг на лутеин.

Лутеинът представлява жълт пигмент от класа на каротиноидите, който се съдържа в изобилие в спанака, магданоза и зелето. Той се натрупва пред фоторецепторите в ретината, образувайки един вид физиологичен филтър срещу слънчевата светлина. При повишена чувствителност към светлината се препоръчва приемането на добавка с пречистен лутеин. Но имайте предвид, че за да възстановите адекватните нива на лутеина, трябва да вземате добавката поне 6-8 седмици!

ПРОБЛЕМИ С НОЩНОТО ВИЖДАНЕ

Движете ли се с пъргавината на котка нощно време? Ако отговорът ви е "да", може да прескочите този параграф. Но ако, напротив, се придвижвате опипом и особено се затруднявате при преход от добре осветена към сумрачна обстановка, може да страдате от дефицит на витамин А (ретинол). Този витамин участва в синтеза на зрителния пигмент родопсин – силно чувствително към светлината вещество, което се съдържа в пръчиците (фоторецептори, даващи възможност на окото да вижда добре и при оскъдно осветление). Но не е само това: за да бъде транспортиран витамин А от черния дроб до ретината, е нужно присъствието на определени количества цинк. А докозахексеновата киселина (ДНА), която се съдържа в обилни количества в рибеното масло, гарантира правилното функциониране на пръчиците и увеличава производството на родопсин. Поради тази причина недостигът на ДНА може да причини отслабване на нощното зрение, особено при хора с пигментен ретинит (дегенеративно заболяване на ретината).

Сп. "Л' алтра медицина"

ОЧЕРК Да съградиш чешма

От дълбините на вековете идва оригиналната българска традиция, според която добрият човек трябва да остави на поколенията нещо, което да им напомня за него и след като той е напуснал грешната земя. Не са една и две песните, в които се възпява добродетелността на този, който е построил чешма край пътя. Не нещо друго, а именно чешма, защото не някъде другаде, а точно при чешмата пътникът може и да отпочине, и да се освежи, и да се разхлади, а срещу това трябва само с добро да спомене, този който на полза роду я е съградил.

Днес в нашата твърде объркана модерност не очакваме да чуем за подобни неща, но ето, че те продължават да се случват като прокарват здрава връзка между миналото и бъдещето. За един такъв

човек и за една такава чешма искам да ви разкажа сега:

В полите на Руен планина, близо край пътя, който свързва Кюстендил и Дупница се е сгушило малкото село Скрино. В това село през 1933 г. се е родил Кирил Мичов.

Според разпространената легенда в същото село, само че преди около единадесет века се е родил Свети Иван Рилски.

Оженил се Кире още на осемнадесет години. Скоро, обаче, му се наложило да претърпи тежка операция на крака, поради което станало невъзможно да изкарва прехраната си с тежкия земеделски труд. Липсата на подходяща работа в родното село принуждава младото семейство да смени своето местожителство и Кирил Мичов и съпругата му се преселват в съседното по-голямо село – Невестино. Там той започва работа като работник във вакуумната фабрика. Проблемът с работата е решен, но нали трябвало и свой дом да си имат. С много труд успяват да си го изградят сами. Всеки ден ходят да вадят камъни и с почти свръхчовешки усилия построяват неголямо жилище. Неголямо, но все пак достатъчно за него, жена му и двете им деца.

По-късно Кирил започва работа като озеленител в местния парк. Изключително трудолюбив той докарва две сърнички и ги размножава до четиринадесет. Разказва ми как са ходили със съпругата и майка му да ги хранят и отглеждат като малки деца. Желанието му да направи парка колкото може по-красив не свършва до тук. Той започва да отглежда и фазани. Това начинание се оказва неуспешно. С усмивка Кирил Мичов говори за причината: “Младежите бяха научили, че това е деликатес и просто ги изядоха”.

Всички знаем, че Невестинския край е богат със своите минерални води и Кире решава, че не е хубаво в този красив парк да няма човек къде да пийне вода. И по негова идея заедно с останалите работници построяват две чешми. Те са направени така, както Кирил помни старите чешми в неговото село. За съжаление съпругата му рано си отива. Децата са пораснали и са поели по своя път и той се жени втори път.

През 1995 г. го сполетява друга беда. Кирил Мичов загубва напълно зрението си. “Заболяха ме очите и постепенно усетих, че започвам да не виждам. Отидох на лекар и ми казаха, че моето заболяване е глаукома. За кратко време напълно ослепях”.

Въпреки че майка му и жена му Лиляна много му помагат, Кире не може да се помири с мисълта, че трябва да стои вкъщи, без да прави нищо. “Мислих, мислих па си викам - като съм къорав, толкова ли пък нищо няма да мога да правя !?”

Така у него се заражда идеята да построи в родното си село чешма за обществено ползване. Това хрумване е подсилено и от неговата вяра, че това е родното място на Свети Иван Рилски. Кирил Мичов се амбицира и започва ходенето по мъките.

“Чешмата трябваше да се построи на мой собствен имот, който ми върнаха през деветдесетте години. Отдавна се бях устроил в Невестино и за това реших, че няма защо да си възстановявам къщата в Скрино, а вместо къща на това място ще е много по-добре да построя чешма. Реших точно там да я построя, защото през моето място минаваше водопровода.

Все си мислех за Свети Иван Рилски, който от това място е тръгнал. Разказвали са ми, че селяните от тия села отвсякъде са го прогонвали, защото са се боели от него. От тия разкази знам, че дори и имената на някои от околните села са свързани със случки от странстванията на Българския светец. Има недалеч от тук едно село, за което се разказва, че е получило името си от такава случка. Селяните прогонили светеца, решили да заколят вола му, а Свети Иван Рилски им казал, че месото му ще се превърне в смоци. И така и станало. От тогава нарекли това село Смочево.”

А Кирил Мичов решил новата чешма да бъде посветена на Свети Иван Рилски и много искал тя да е готова за хиляда и шейсетата година от смъртта му.

“Отидохме със зетя и внука на мястото, а то беше обрасло с трънаци и трябваше първо да се разчисти. Като го видя зетят, направо се отчая. Аз обаче пипнах, ориентирах се и нищо, че не виждам започнах да скубя от единия край. Внукът и зетят и те почнаха. И така само за няколко часа бяхме направили подготовката. После сам направих колчета и с дъщерята ги закарахме на мястото. От малък помня това място и сега имах много точна представа за него. Чешмата трябваше да бъде точно в средата на имота. Толкова добре си го представях, че можах сам да набия колчетата.

След това отидох за разрешение при кмета на Бобошево, а той отначало не ме разбра и не искаше да ми разреши. Когато му стана ясно, че тази чешма ще може да се ползва от всички, той не само, че ми

даде съгласие, ами и петнайсет торби цимент ми изпрати.”

И това е единствената материална подкрепа, която Кирил Мичов получава отнякъде. Чешмата е построена изцяло с негови средства, които възлизат на малко над хиляда лева.

Помагат му още двама съседни и неговото семейство. Когато трябва да се разваля кофража, неговите помощници му опъват една тел, по която Кире се придвижва и сам свършва и тази работа.

Накрая мечтата на Кирил Мичов се сбъдва. На осемнадесети май, в деня на отбелязването на хиляда и шейсетата годишнина от смъртта на Св. Иван Рилски, тя бива осветена.

“В нея е вкарана “Светата вода”. Всичко е минало през моите ръце. Идеята за това как да изглежда чешмата беше моя. Всеки детайл съм препипал, а след това съм проследил и поставянето му на съответното място. На чешмата има икона купена от монасите в Руенския манастир. Има и колона с надпис „Чешмата построена от Кирил Мичов - незрящ за 1060 г. на Свети Иван Рилски, 18 08.2006 г.”, за да имат желание хората да построят нещо, а не само да рушат това, което другите са създали.

На чучурите съм сложил еленови рога. И мисля, че така съм изпълнил своя дълг. Сега вече всеки може да дойде, да си почине на пейките, да хапне на масичките и да пийне от светата вода.”

Димитрина МИХАЙЛОВА

ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА ДРУГИТЕ МЕДИИ Да надвиеш съдбата си

В България живеят над 40 хиляди напълно слепи хора. Според статистиката половината от тях са безработни. Но въпреки незавидната си съдба, мнозина се борят с живота, че даже и го надвиват. Преодолявайки недъга си, незрящи хора стават прависти, лекари, журналисти, майстори на мебели, звънари, че дори ресторантьори и готвачи. Ето съдбите на няколко достойни българи, които, макар обречени доживот на непрогледен мрак, са намерили реализация в уж невъзможни за незрящия професии.

60-годишният незрящ и практически еднорък Кольо Мъндев е живото доказателство за това, че няма невъзможни неща. Бай Кольо е майстор-мебелист. Малката му работилничка се помещава в мазето на жилищен блок в квартал "Изгрев". Цялото помещение е затрупано от готовата продукция – изящни дървени масички, столчета, етажерки, саксийници и поставки за телефон. Всичко слепият майстор изработва на ръка и продава на символична цена.

Зрението и ръката си Мъндев губи едва 11-годишен. Връщайки се веднъж от училище, забелязва на шосето някаква машинка. Вижда му се интересна и се навежда да я вдигне. Но в мига, в който я докосва, тя гръмва. "Чух адски тътен и изпаднах в безсъзнание, спомня си той. Свестих се чак в болницата. Цял месец лекарите ме залъгваха, че ще прогледна. А за това, че лявата ми ръка е откъсната до китката и дума не обелваха. През цялото време усещах пръстите на вече несъществуващата си ръка. Прозрях злокобната истина, когато ми свалиха бинтовете." Едва по-късно се установява, че намерената от Кольо "машинка" е капсул-детонатор, изпуснат от работниците в близката каменна кариера. По-късно Мъндев се мести в Пловдив и започва работа в предприятието на слепите "Успех". Там се запознава със съпругата си и им се раждат две деца. През 97-ма година обаче предприятието фалира и Кольо остава на улицата.

Но бързо се окопитва. Запряга ръкави и спретва в мазето работилница за чудо и приказ. "Като разбраха, че съм решил да майсторя дървени мебели, роднини и приятели вкупом решиха, че съм се чалнал, продължава своя разказ слепият майстор. Как, викат, ще режеш, как ще мериш, като ни видиш, пък и тая саката ръка...". Бай Кольо обаче не слуша никой. Купува чамови дъски и се затваря в мазето. За два дни изработва три много прилични стола. Всичко по мебелите си незрящият Мъндев прави на ръка. Дървото съчетава с пластмаса, шперплат и камъшит, а готовите мебели боядисва в различни цветове по избор на клиента. Дъските мери със специален брайлов метър. Най-трудно се е научил да кове пирони. Трудно му било да ги придържа със сакатата ръка, а още по-мъчно ги уцелва с чука. В началото от десет удара осем попадали върху повредената му ръка.

Слепият майстор е уникален и с още едно свое умение. На въпроса как различава цветовете той без колебание заявява, че ги... подушва. Различните цветове бои ухаят различно. Червената и зелената

например са с по-наситен аромат, а кафявата е някак по-блудкава, разяснява той пред слисания репортер на в. "Шоу".

През 93-та година семейство слепи шашардиса служителите в банка ДСК с искането да им се отпусне заем, за да отворят ресторант. Година по-късно гостилницата е факт, а с днешна дата се пръска по шевовете от желаещи да опитат вкусните им манджи. На пръв поглед ресторанчето на незрящото семейство Никола и Петранка Петрови в пловдивския квартал "Изгрев" не се отличава от останалите кръчмета наоколо. Готвени ястия, скара, вкусни супи и салати приготвя с майсторлък съпругата Петранка. Снабдител и собственик на обекта пък е благоверният ѝ Никола. Повечето им клиенти дори не подозират, че гозбите, които хапват, са дело на сляпа готвачка. "Така е, защото аз от кухнята не излизам", разказва с усмивка Петранка. „От две години съм си наела зряща помощничка. Тя стои отвън, на бара, приема поръчките и се оправя с парите. Всичко останало – като приготвяне на ястия, снабдяване и почистване – вършим аз и съпругът ми", разяснява тя. Пред слисания репортерски поглед сляпата домакиня демонстрира завидни кулинарни умения. С остър като бръснач нож тя нарязва парче луканка на филийки, тънки като лист хартия. После накълцва на ситно глава лук и няколко моркова, като междуременно не изпуска от "поглед" и цвърчащите на скарата кебапчета. "Как се справям ли? Ами всичко опира до практика. От опит зная, че на загрята скара кюфтето се пече 8 минути, пържолата – 10. Щом се опържат картофите пък, фритюрникът звъни. Грамажа на порциите определям на ръка. После ги давам на Витка – помощничката да ги претегли на кантара. Разминаването никога не е повече от плюс-минус 5 грама", заклева се Петрова. На бързината, с която 40-годишната ресторантьорка прави тостери и катми, би завидял и най-печеният арабски дюнерждия. А за вкусовите достойнства на приготвените от нея гювечета, в квартала се носят легенди. "В кухнята си други хора не пускам. Подредила съм всички прибори и готварски пособия по мой си начин, така че с едно протягане да ги намирам. Ако някой ги размести, става страшно", добавя тя. Трудности в работата незрящата готвачка имала, колкото си щеш.

"Машината за рязане на хляб е цяла гилотина, но да чукна на дърво, досега инциденти не е имало. Работя бързо и сръчно, но и се пазя. Дори не съм се парила на скарата", твърди тя.

Не по-малко атрактивен от майсторката на гозби е съпругът ѝ Никола. Негово било задължението да снабдява гостилницата с най-евтините и пресни зеленчуци в града. Специализирал се е до такава степен, че само с напипване познавал кой картоф в коя част на България е поникнал. Проверявал ги за дупки един по един. Търговците се изнервяли, но нямало друг начин. Пак с помощта на пръстите си ресторантьорът "разкодира" сорта на доматиите. Зрението на 45-годишния Никола започва да намалява, когато е в пети клас. Готви се да кандидатства в спортно училище, когато на контролен преглед лекарите установяват, че има атрофия на очния нерв. След 4 години той вече е напълно сляп. Завършва школо за незрящи, а сетне си вади хляба в предприятието на слепите "Успех". След 10 ноември обаче предприятието тръгва към фалит и незрящото семейство напуска. За да направят ресторанчето, продават единственото си жилище и излизат на квартира.

Напълно сляп е и "диригентът" на най-големия и тежкотонажен камбанен оркестър в България. Вече 40 години незрящият Дечко Гарбатулов от град Шипка бие камбаните на храм-паметника "Рождество Христово". За да стигне от къщи до работното си място, всеки ден слепият Дечко изкачва 330 стръмни стъпала.

После се покатерва до върха на 20-метровата камбанария, за да изтръгне от 17-те "оркестранти" горе най-прекрасната мелодия. А те звучат така: първо се бие голямата 12-тонна камбана, успоредно с нея с един педал на левия си крак Дечко бие и друга голяма камбана, като едновременно с лявата си ръка удря още четири по-малки и четири съвсем малки камбани. Уникалния си занаят слепият звънар научил от своя предшественик в катедралата – руснака Михаил Василиевич. Старикът починал на 82 години, но до последно се качвал горе да наглежда своя ученик. "Най-трудно се бие 12-тонната камбана, разказва Гарбатулов. Гигантът се удря с чалъм, като се използва инерцията на езика-махало. Иначе мърдане на камбаната няма", добавя той.

Странна е съдбата на Дечко и на единствената му сестра Донка, по-голяма от него с 9 години. Дватама са родени зрящи, но в един момент за ужас на всички започнали да ослепяват. Диагнозата и на двамата била една и съща - безвъзвратно умъртвяване на зрителните клетки. Лекарите установили несъвместимост между гените на родителите им.

ПРЕМИЕРА Литературна вечер

Литературна вечер за Георги Братанов се проведе на 11 декември 2006 г. в читалище „Съгласие” в Ямбол. Поводът бе новоиздадената книга на Иван М. Джурелов „От бездната на мрака до звездите с Георги Братанов” от издателство „ЕЪР ГРУП 2000”, София.

Вечерта започна с великолепно музикално встъпление на сонатно дуо Здравка Баръмова (флейта) и Радосвета Хъркова (роял). В Синия салон на централното ямболско читалище се събраха приятели и почитатели, писатели, близки и ценители на творчеството на поета. На представянето присъства и съпругата на непрежалимия поет Руска Братанова. Актрисата Велика Видева прочете на музикален фон стихове от Братанов, а също и първата страница от книгата на Иван Джурелов. Имаше аплодисменти и за 10-годишната Александра Стоянова, и за деветокласника Стефан Чобанов за техните изпълнения на рояла. Вечерта бе водена от председателя на дружеството на писателите в Ямбол. Иван Джурелов сподели мисли за повода за написването на тази книга и проследи развитието на твореца през годините, като наблегна на някои открояващи се теми и идеи в творчеството му. Той подчерта, че това негово изследване има обзореен характер, а целта му е да посочи мястото на поета и писателя Георги Братанов в националната литература. Руска Братанова благодари на Иван Джурелов за добросъвестната му работа над книгата, поздравя го от името на издателството и му пожела нови творчески вдъхновения, като му препоръча да напише книга за литературния и културния живот в Ямбол през втората половина на ХХ век. Авторът и съпругата на поета получиха много цветя и поздравления.

Литературната вечер уважи с присъствието си депутатът от Коалиция за България” Васил Проданов, който поднесе цветя на Руска Братанова и Иван Джурелов. Вечерта продължи на чаша вино. В създалата се сърдечна обстановка последваха задушежни разговори, предколедни пожелания и снимки за спомен.

Авторът раздаде автографи.

"От бездната на мрака до звездите с Георги Братанов", хомогенна сплав от обзор и спомени

Четивна, достъпно написана, книгата на Иван Джурелов "От бездната на мрака до звездите с Георги Братанов" съдържа литературни обзори, частична биография и спомени за писателя. С лекота може да се чете както от възрастни, така и от млади читатели, от специалисти и любители.

Това изследване на поета и публициста Иван Джурелов е опит да се представи цялостно творчеството на изявен, талантлив, съвременен писател като Георги Братанов след крупния сборник с рецензии "Георги Братанов – син на светлината", съставен и издаден от съпругата и сина му през 2005 г.

Автор на много книги с поезия, белетристика, сатира, драматургия, публицистика и книги за деца и юноши, Георги Братанов е писател-новатор, продължител на добрите традиции на новаторите в съвременната българска литература като Никола Вапцаров, Пеньо Пенев и др. В творчеството си Георги Братанов търси отговор на сложни въпроси, поставени пред времето, света и човечеството – тревогата от смазващата урбанизация, екологичната заплаха, самотността на човека сред смълчаните галактики, страха за бъдещето на планетата Земя... Отговорите на тревожните си въпроси той намира чрез проникване в пластове на земното ни битие, анализирането на социалните и обществените посоки на развитие, чрез умението за нежно докосване до интимния свят на човека – съкровен свят на обич и любов, топлина и вяръност, чест и родолюбие. Едновременно земен и космичен, Георги Братанов е уникално явление не само в българската литература.

Иван Джурелов предлага в своя труд анализи по жанрове на всички книги на Георги Братанов, коментира и мненията на различни автори за тях, търси взаимовръзката на анализите, стреми се към

свои изводи и обобщения, предлага свой поглед върху творчеството му.

Написана добронамерено, с обич и уважение, с бащинско чувство, книгата е провокация и предизвикателство, набелязва жалоните, темите и проблемите към бъдещите изследователи на един оригинален автор.

Години наред писал оперативна литературна критика на страниците на периодичния печат, с първата си по-крупна литературнокритическа изява Иван Джурелов поставя скромно начало за бъдещи изследователи, отговаря на нарасналия интерес към творчеството на неповторимия поет и писател. Несъмнено с годините този интерес още ще нараства, защото Георги Братанов е космически поет и писател на бъдещето. Има още много неразгадани тайни в неговото богато творчество, които чакат да бъдат намерени.

Константин МЛАДЕНОВ

Талант, предопределен от съдбата

Започвам тази книга с голямо притеснение и чувство за отговорност. Преди всичко бих предпочел да беше жив. Та той сега щеше да е на 62 години, достолепна възраст за един творец и от подобна зрялост и мъдрост, придобита от годините, щеше да претворява художествения образ на днешните ни дни, да държи непресъхващо журналистическо и публицистично перо, да подпомага като редактор събрата, да бъде неотклонно на честните си граждански позиции. Като древния тракийски поет-слепец Тамирис щеше да прозира в бъдещето и да вълнува съвременниците си с неистовата си вяра в неговите светли и хуманни перспективи. Да, да беше жив! Но той ни напусна ненадейно, без да продума дума за раздяла. Остави ни значително творчество и светъл житейски пример на борба с нерадата си съдба. Борба, в която той никога и от никого не потърси помощ, а намираше сили сам да се справя и да вдъхва оптимизъм на околните, да ги призовава да се издигнат над дъното на ежедневните тегоби и да се стремят да бъдат звездни. Както и приживе, бих писал за новите му книги, стремейки се да откроявам дълбокия смисъл на съдържанието им, да се радвам на интересните му находки по отношение на съответстващи форма и изразни средства, да получавам приятелските му автографи.

Сега, както казва латинската сентенция, за починалия трябва да се казва или добро или нищо. Аз обаче ще я наруша и ще се опитам да бъда искрен, да изразя своите впечатления и мнение за творчеството му. Ще се опитам да откроя присъствието му в българската литература чрез обзора на творчеството му в цялостен вид, във всички жанрове, както съм го правил и приживе, но сега по-обстойно, и от дистанцията на времето да откроя ролята му в обществения и културния живот. Приятелски и творчески съпричастно му дължа това. Но ще подчиня писанията си на обективен, по моему, анализ, за да аргументирам това, което е добро, а не заради преклонението пред паметта му да прехвалвам. Нещо, което и той не би приел. В това са притесненията и отговорностите ми. Дано и вие да появите разбиране към тях.

Из книгата „От бездната на мрака до звездите с Георги Братанов”

Иван ДЖУРЕЛОВ

ПРИЗНАНИЕ Спортист на годината - 2006

Иван Коркински от Кюстендил се занимава с риболов от детството си. За него това е хоби, което той усъвършенства с всяка изминала година. □

Преди две години РСО Кюстендил учреди спортен клуб. Основните спортни дисциплини, които обединяват незрящите кюстендилци са шахмат, туризъм и спортен риболов, който в последно време добива все по-широка популярност сред незрящите в България. Вече няколко от регионалните съюзи

организации на ССБ имат свои отбори в тази дисциплина. □

На Републиканското първенство, проведено през 2006 г. в Монтана, Иван Коркински печели първо място в индивидуалното класиране, а на Републиканското през същата година в София - трето място.

□

Именно тези постижения му донасят наградата "Спортист на годината" на град Кюстендил, присъдена от Общината и "Дарик радио" Кюстендил. По този начин Коркински стана един от десетте най-изявени спортисти за 2006 г., което е немалко достижение на фона на нарастващата популярност на спортовете за незрящи. □

Наградата представлява плакет с изображение на гълъби и се връчва на тържествена церемония, проведена в края на миналата година на градския стадион. Наред с престижния плакет, Иван Коркински получи като личен подарък огромен живарник за уловена риба, от което е изключително доволен. □

Самият той е на 52 години и като запален рибар непрекъснато се ограмотява в тънкостите на рибарлъка. Иван е с остатъчно зрение и помощ от зрящ човек му е необходима само в някои случаи при замаянето на въдицата и то, когато това е необходимо с цел безопасността на околните. Най-голямата риба, която е уловил през живота си е 13-килограмов шаран. От известно време лови само на дъно, като практикува една от последните новости в спортния риболов - така наречения фидер. Това е специфичен начин на подаване на стръвта, при който тя се подава на рибата във вида, в който тя се храни в естествената си среда. □

По отношение на спортния риболов за незрящи, вече е налице проектоправилник, според който строго се регламентира участието на зрящите придружители. Ако бъде приет в този вид, придружителите ще имат право да помагат на незрящия да поставя стръвта на въдицата и да замаята. При уловена риба, зрящият ще има право да изважда рибата с кеп, като всичко останало ще прави слепият рибар.

Сред незрящите в Кюстендил риболовът е много популярен. София също може да се похвали с отлични риболовци като Атанас Ботев. Въпреки това, не винаги добрите умения са резултатни - в риболова огромна роля има и чистият късмет и в такива случаи се казва "На sluка".

Марина ПЕТКОВА

Личност на годината - 2006

От 2003 г. община Дупница ежегодно връчва награда "Личност на годината" за принос в различни категории. □

В края на миналата година, в категорията хора в неравностойно положение, бе номиниран екипът, осъществил проекта "Полет на крилете на мечтите" и неговото продължение. Това са хората, представили комедията "Интимна терапия" на Дончо Цончев - петнайсетте незрящи актьори от целевата група, ръководството на Общински драматичен театър "Невена Коканова" в Дупница и Сдружението за развитие на деца и младежи към РКС на КНСБ - Дупница. □

В края на 2005 г. пиесата "Интимна терапия" за пръв път бе изиграна на дупнишка сцена и пожъна огромен успех. Този проект бе уникален за България, а може би и в по-широк мащаб. През миналата година проектът продължи с турне на актьорската трупа из страната. За обществеността бе изумително, че незрящи хора могат да играят истински театър и да го правят превъзходно, на професионално ниво. Така че, в този смисъл наградата "Личност на годината" е напълно заслужена и в същото време доказва за пореден път присъствието на незрящите хора в българското общество и в частност в културния живот. □

Статуетката представлява жар-птица и бе връчена на тържествена церемония, заедно с другите награди "Личност на годината" в различните категории. □

За участниците в проекта това е висша форма на признание, а за нас - повод за основателна гордост.

ТВОРБИ НА СЛЕПИ АВТОРИ Прилика

С Шаро си приличаме. Родени сме на една и съща дата, само че в различни години. Даже сме в една и съща зодия – майките ни са раждали по жътва. Произхождаме от бедни семейства, само дето Шаро е от кучешко, пък аз съм от човешко. И по прякор си приличаме. Викат ми Хиндо кучето. Задето много приказвам, казват, че много лая. То и Шаро лае. На работа постоянно сме заедно. Работим като пазачи. Само дето като ми свърши смяната аз си тръгвам, а той остава. Живее в двора на предприятието в дървена къщурка, а аз в бетонна боксониера, също на предприятието. И по друго си приличаме. Дават на мен някой лев, колкото да си платя наема, осветлението и водата, а на Шаро парче хляб останало от стола. Криво-ляво преживяваме си с Шаро. Аз ерген и той също. На него не му трябва кучка и на мене не ми трябва. Живеем си по своему, който както намери за добре и да ви кажа - всеки е щастлив по своему. Но то, щастието колко трае!? Дойде демокрацията, затвориха предприятието, а нас ни уволниха, загубихме и хляб, и заплата, и жилище, но с Шаро пак сме заедно. От сутрин до вечер обикаляме по улиците, ровим из казаните, чакаме някой да ни подхвърли по нещо. Вечер пак сме заедно и спим, където намерим. Сънищата ни са спокойни, угризения нямаме, не трябваме на никой, но сме живи и сме щастливи по своему. Шаро по кучешки, аз по човешки.

Янчо МИЛЕВ